

Életegység

Hannie és János „vegyes” házasságáról

Lehet-e a vegyes házasságról „másképpen” beszélni, mert hát mi, itt Erdélyben csak egyféleképpen gondolkozunk? Magyar (református) leányainkat, fiainkat, őket, magukat és gyermekeiket elvesztettnek tekintettük, s sajnos megtörtént, amitől féltünk. János olyan vidéken született és szolgált, ahol számunkra a vegyes házasság veszélyt jelentett. Szomorúan tapasztalhatta, hogy mint egyház és mint nemzet ez sorvadásunknak egyik eredője. Aztán vádoltuk magunkat, hogy nem vetettünk be minden eszközt, hogy legalább a mieinket megtartsuk, s bizonyára ebben is igazunk volt és van. Azt is tudtuk, hogy mindez a többségi/kisebbségi helyzetből adódik, ami ellen persze nem tudtunk semmit sem tenni. Ezzel szemben a „másképpen” ritka esemény egyházi és nemzeti létünkben, de mindnyájan hálát adunk Istennek, hogy mégis van ilyen kivétel: Hermán János és Mostert Johanna Catholina Cornelia (Hannie) házassága.

Lesznek ketten egy testté

Mint afféle tanárember, az egyetemestől a sajátos felé haladok, a Szentírásból kiindulva érkezem el hozzátok. Összevetve a teremtés történetének két leírását, figyeljünk fel az 1Móz 1,27b és 2,21–24 más-más, de egymást kiegészítő leírására. Az első helyen a nemek különbözőségéről van szó, *férfivá és nővé* teremtette őket Isten (pontosabban: hím- és nőneművé), amiből következik, hogy a házasság eleve „vegyes”. A kettő összeelegyíthetetlen. A másodikban a test és az oldalborda eredeti és rendeltetési összetartozásán van a hangsúly: *egy testté lesznek*. Ezt erősíti, hogy (valószínűleg a samaritánus tóra alapján) a Septuagintát követve, az Újszövetség hozzáteszi: *ketten* (Mt 19,5; Mk 10,7; 1Kor 6,16; Ef 5,31). A kettő elválaszthatatlan. Az *összeelegyíthetetlen* (1Móz 1,27) és *elválaszthatatlan* (1Móz 2,24) Isten rendelése. Ezt a kettőt egymás mellett olvassuk Jézus beszédében: Isten az embert férfivá és asszonnyá teremtette... lesznek ketten egy testté (Mt 19,4–5). A viszony majd Pálnál érkezik meg a teológiai csúcra: a Krisztus–egyház, a Fő és test metaforájához. Jézus Krisztus vállalta az egyházzal való egységet, de ebben az egységben megmarad a két entitás, mert Krisztus nem az egyház, és az egyház nem Krisztus. Ez a „felette nagy titok” a modell, amiből az (is) következik, hogy maga a házasság, ebben a kettősségben, szintén felette nagy titok. Eből az „egységben a kettősség” helyzetből következnek a házasságra vonatkozó erkölcsi intelmek, amelyeket az apostol a szeretet és az engedelmisség kötelezettségében határoz meg (Ef 5,21–33).

A *szaporodjatok és sokasodjatok* parancsot megelőzi Istennek az emberre kimondott *áldása* (1Móz 1,28). A Bibliát olvasó ember nem csupán tudja, hogy áldás nélkül nincs szaporodás és sokasodás, hanem büszkén, örömmel és hálásan tapasztalja is. A zsoltáros így vall erről: „Kezed munkája után élsz, boldog vagy és jól megy sorod. Feleséged olyan

háza belsejében, mint termő szőlőtő, gyermekeid olyanok asztalod körül, mint az olajfacsemeték. Ilyen áldásban részesül az az ember, aki féli az Urat.” (Zsolt 128,3–4)

Egy testté lettek

Hannie és János! Saját vegyes házasságokban éltétek meg az évezredek kiálló bibliai üzenetét. Ezt örököltétek szüleitektől, ezt adjátok át gyermekeiteknek.

Nem én vagyok az egyetlen, akinek gondolatai ráfutnak a 17. század sínjére. A helyét nem lelő, de mindenütt helytálló János (mármint Apáczai Csere) Erdélyt választotta, nem mondott le azokról, akiknek szellemét örökölte, de örökké adós maradt Hollandiának. A mi Jánosunk is így gondolkozik. Hannie, a mi Alettánk tudott lemondani Jánosért, s mint amaz, ő is bizonyára vágyódva gondol tulipános hazájára.

Bizonyára nem egyszer, sokszor kell elszakadni olyanoktól, amik, és akik kedvesek, s ebben számotokra Erdély és Hollandia volt az „áldozat”, de ezt meghoztátok, hogy annál inkább ragaszkodhassatok egymáshoz, hogy annál inkább egy test legyetek. Áldozatról beszéltem, pedig vesztesek tulajdonképpen nincsenek. Egyik nemzet sem csonkult meg: a holland nemzet nyert egy erdélyi magyar férfit, a magyar nemzet nyert egy holland asszonyt.

Ahogy a sármási és a hollandiai szülők megértették és megélték a szaporodás és sokasodás parancsát, úgy tettétek ti is. Olvassátok el a már idézett 127. és 128. zsoltárt. Hannie, életed termőszőlő volt, János, istenfőléletedet Isten megáldotta: gyermekeitek olajfacsemeték Isten szőlőskertjében. Megajándékoztátok református egyházunkat, a magyar és holland népet hat gyermekkel. Rebeka, Dániel, József, Rozália, János Zsolt és Johanna ülik körül asztalotokat, s hiszem, hogy Magyarországon (Rebiék), Erdélyben (Józsefék), a „vegyesek”, Hollandiában, Erdélyben, Magyarországon, Nepálban, mind hálásak azért, hogy vállaltátok őket.

Az összelegyíthetetlen és elválaszthatatlan nálatok nemcsak a nemiségre vonatkozik, hanem arra, ahogyan házasságokban a magyar és holland életegység megvalósult. Hannie megmaradt hollandnak, miközben férjében „megtanulta” az erdélyiséget; János pedig ízig-vérig magyarként azonosult Hanniejának nemzetével. A ti magyar–holland életegységetek próbája, hogy gyermekeitek nem féltek ugyanilyen „vegyest” vállalni: Rebecca férje, Téglásy Sándor magyarországi római katolikus, József felesége, Kenderesi Rita erdélyi református. Úgy neveltétek gyermekeiteket, hogy számukra nem volt trauma a kétnyelvűség, s az sem, hogy mind az alföldi szélmalom országát, mind a dimbes-dombos mezőségi Erdélyt otthonuknak tekintették.

A vegyes házasság tízparancsolata

Bizonyára ezekre a parancsolatokra nem annyira nektek van szükségetek, mint inkább gyermekeiteknek, bár az is lehet, hogy mindezeket már tudják és be is töltötték.

1. *Én vagyok az Úr, a te Istened.* Kérdezd meg Őt, mit mond szándékról, amikor mások közül választottál élettársat. Többször is idézd fel magadban, amit a teremtéskor Isten mondott rólatok. A Szentírásban sokkal több utalás van erre, mint gondolnád.

2. A test eredeti egysége nem bontható fel ugyan, de Isten azzal, hogy kivette a férfiből az oldalbordát, két, egymástól megkülönböztethető és megkülönböztetendő

lény egységét alkotta meg (a nőt „építette”, 1Móz 2,22). Az ősegyiség szerint az aszszony a férjéhez tartozik, de másmilyen lény. Ezért bármilyen különös, gondoldj arra, hogy *minden házasság tulajdonképpen vegyes*. Örvendj, mert a gyermekek ennek a másnemű, vegyes házasságnak a gyümölcsei.

3. *Ismerd meg feleséged/férjed lelkét!* Neki is van belső embere, mint neked. Fogadd el őt úgy, ahogy van, s tedd magadat lelkileg elfogadhatóvá. Szeresd őt, mert a megismerés, az elfogadás csak a szeretet közegében valósulhat meg. A szeretet himnuszát (1Kor 13) „Kösd azokat jelként kezedre, és legyenek fejdíszként a homlokodon. Írd azokat házad ajtófélfáira és kapuidra!” (5Móz 6,8–9) Ennél nincs magasztosabb olvasmány.

4. Minél előbb *tanuld meg a másik* nyelvét, történelmét, *tiszteld* hagyományait! Meglátod, fel fogod fedezni ezeknek értékét, szépségét. Ha megteszed, nemcsak közelebb kerülsz hozzá, de te magad is gazdagabb leszel.

5. *Őrizd meg saját* nyelvedet, hagyományaidat, és segítsd, hogy ő is megőrizhesse! Ne add fel önazonosságodnak másmilyen jegyeit. Légy ezeknek tudatában, lehetsz büszke, hogy magyar vagy holland, református vagy római katolikus vagy, de tudd meg, hogy általában, és vele szemben nem vagy felsőbbrendű.

6. *Fogadd el a másik barátait*, tartsd távol magadtól ellenségeit!

7. *Ne csüggedj, ne ess kétségbe*, ha házasságod elején még nem valósultak meg az előbbieket! A „lesznek” egy testté, jövő idejű ige. A házasság haladvány, a megismerés, a megtanulás, az egymás elfogadása a teljesség felé halad. Felelős vagy azért, hogy ez így is történjék.

8. Ha szüleid, szülei, vagy bárki más feleséged/férjed ellen ingerelne, *hivatkozz a bibliai tanításra*: „elhagyja apját, anyját” (1Móz 2,24). A házasságterápiában ezt oldásnak és kötésnek nevezik. Adott esetben azt a sajnálatos, de szükséges lépést is meg kell tenned, hogy valóban, fizikai értelemben is el kell hagynod őket, hogy annál inkább ragaszkodhass ahhoz, akit Isten segítőtársul melléd rendelt.

9. A kényelvűség nem feltétlenül zavaró, de ha ilyen közlési mód alakul ki közöttetek, *vigyázzatok, hogy ne keverjétek, és arra is, hogy mindkettőt tisztán, szabatosan beszéljétek*. Ezzel tartoztok magatoknak és egymásnak is.

10. Egyeztetek meg, hogy gyermekeiteknek mi lesz a belső, egymás közötti kommunikációs nyelvük. Gondoljatok arra is, hogy milyen nyelvi közegben él a család.

Amíg a parancsolatok csak Istentől, felülről, vagy emberektől, kívülről hangzanak, nyűgöt, kényszert jelentenek. Azt kívánom nektek és gyermekeiteknek, hogy mindaz, amit most itt tíz intelemben összefoglaltam, belső törvénnyé váljék, hogy betöltésük ne kötelesség legyen, hanem lelki elkötelezettség. Isten szívetekbe, az utódok szívébe akarja beírni, végül is nem azt, amit én elmondtam, hanem azt, amit hitetek és tudásotok következtében az ő Igéjében ti magatok felismertetek. Erre kívánok mindnyájatoknak lelki erőt, állhatatos hitet!

Mejelent a 70 éves Hermán Mostert János tiszteletére kiadott könyvben.